

RĂSPÂNDIREA DISLIPIDEMIEI ŞI A OBEZITĂȚII ÎN RÂNDUL FEMEILOR TINERE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Svetlana GAVRILIUC¹ - asistent universitar; Oxana SÂRBU¹ - asistent universitar;
Diana SASU¹ - asistent universitar; Majd OMARY² - student anul VI;
Awawdi RAJEH² - student anul VI; Valeriu ISTRATI¹ - profesor universitar

¹Disciplina Medicina Internă Semiologie, Departamentul de Medicină Internă, IP USMF „Nicolae Testemițanu”

²Facultatea Medicină 2, IP USMF „Nicolae Testemițanu”

tel.: +373 79 161 999, svetlana.gavriliuc@usmf.md

Rezumat. În pofida progreselor semnificative în promovarea sănătății cardiovasculare, în Republica Moldova, bolilor cardiovasculare li se atribuie 59% în structura mortalității generale. Dislipidemia și obezitatea sunt recunoscute ca factori de risc cardiovascular modificabili, astfel impactul impetuos al acestora poate fi influențat. Delimitarea timpurie a grupurilor de pacienți cu risc cardiovascular sporit va optimiza diagnosticul la etapele presimptomatice, ceea ce conferă importanță pentru strategiile individualizate de profilaxie în rândul tinerilor. *Scopul.* Estimarea ratei obezității și a dislipidemie în lotul femeilor tinere din Republica Moldova. *Materiale și metode.* Studiul transversal a fost realizat cu participarea a 302 femei tinere (17-29 ani), aparent sănătoase, înmatriculate la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” în 2011. S-au analizat următorii parametri biochimici și antropometrici: HDL colesterol, colesterol total, trigliceride, non-HDL colesterol, indicele masei corporale, circumferința abdominală. *Rezultate.* Rezultatele studiului au demonstrat că peste 47% (143 subiecți) din populația tânără studiată au prezentat cel puțin un parametru lipidic modificat (hipertrigliceridemie (23%), hipercolesterolemie (28,6%), concentrația serică de non-HDL colesterol mărită (23%) și reducerea concentrației serice a HDL colesterolului (57%)). Obezitatea de tip abdominal a fost documentată la 86 de participante de sex feminin (28,5%), iar 19,5% au fost supraponderale / obeze conform parametrului IMC (criterii OMS), dintre care 15 tinere au fost obeze. *Concluzii.* În rândul femeilor tinere din Republica Moldova s-a constatat o rată alarmantă a dislipidemie și a obezității asimptomatice. Constatările noastre susțin necesitatea aplicării precoce a unor strategii personalizate în acest grup de vârstă.

Cuvinte-cheie: obezitate, dislipidemie, factor de risc cardiovascular.

Summary. The rate of obesity and dyslipidaemia among young moldovan women.

Despite significant advances in the promotion of cardiovascular health, cardiovascular diseases in the Republic of Moldova are responsible for 59% of the overall mortality rate. Dyslipidaemia and obesity are recognized modifiable cardiovascular risk factors, thus their tremendous impact can be influenced. Early identification of patient groups at high risk will optimize the diagnosis at preclinical stages and is important for potential individualized preventive interventions in the young people. *The aim:* to estimate the rate of obesity and dyslipidaemia in the cohort of female population in the Republic of Moldova. *Materials and methods.* The cross-sectional study was performed, involving 302 women (17 – 29 years old), apparently healthy, enrolled at State University of Medicine and Pharmacy „N. Testemitsanu” in 2011. The following biochemical and anthropometric parameters were analyzed: HDL cholesterol, total cholesterol, triglycerides, non-HDL cholesterol, body mass index, abdominal circumference. *Results.* The results of the study showed that over 47% (143 subjects) of the young study population had at least one lipid parameter (hypertriglyceridemia (23%), hypercholesterolaemia (28,6%), increased serum non-HDL cholesterol (23%) and decreased serum HDL cholesterol (57%)). Abdominal obesity was documented in 86 female participants (28,5%), 19,5% were overweight/obese according to the IMC parameter (WHO criteria) but only 15 with obesity. *Conclusions.* An alarming rate of dyslipidemia and asymptomatic obesity was found among young women in the Republic of Moldova. Our findings support the need for early implementation of personalized strategies for prevention at this age group.

Key-words: obesity, dyslipidaemia, cardiovascular risk factor, young.

Резюме. Распространенность ожирения и дислипидемии среди молодых женщин Республики Молдовы.

Несмотря на значительные успехи в области сердечно-сосудистого здоровья, 59% общего уровня смертности в Республике Молдова приходится на сердечно-сосудистые заболевания. Дислипидемия и ожирение считаются модифицируемыми сердечно-сосудистыми факторами риска, поэтому на их воздействие можно повлиять. Раннее определение групп пациентов с высоким сердечно-сосудистым риском позволит оптимизировать диагностику на субклинической стадии, что придает большое значение индивидуальным стратегиям профилактики среди молодых людей. *Цель:* определение распространенности ожирения и дислипидемии в группе молодых женщин Республики Молдова. *Материалы и методы.* Исследование проводилось с участием 302 здоровых женщин (17-29 лет), поступившие в 2011 в ГМФУ имени Николае Тестемицану. Были проанализированы следующие биохимические и антропометрические параметры: холестерин липопротеинов высокой плотности (ЛПВП), общий холестерин, триглицериды, холестерин липопротеинов низкой плотности, индекс массы тела, окружность живота. *Результаты.* Результаты исследования показали, что более 47% (143 субъекта) из молодого исследуемого населения имели, по крайней мере, один измененный липидный параметр (гипертриглицеридемия (23%), гиперхолестеринемия (28,6%), повышение уровня холестерина липопротеинов низкой плотности (23%) и снижение уровня ЛПВП (57%)). Абдоминальное ожирение было зарегистрировано у 86 участницы (28,5%) и 19,5% имели избыточный вес / ожирение в соответствии с параметром индекса массы тела (критерии ВОЗ) из которых с ожирением только 15. *Выводы.* Тревожный уровень дислипидемии и бессимптомного ожирения был обнаружен среди молодых женщин в Республике Молдова. Наши результаты подтверждают необходимость раннего внедрения персонализированных стратегий профилактики в этой возрастной группе.

Ключевые слова: ожирение, дислипидемия, сердечно-сосудистый фактор риска.

Introducere.

În pofida succeselor semnificative în domeniul profilaxiei bolilor cardiovasculare (BCV) conform datelor Biroului Național de Statistică, BCV reprezintă cauza principală de morbiditate și mortalitate în Republica Moldova [1]. Prin urmare, rolul strategiilor personalizate de profilaxie rămâne evident, iar influențarea impactului factorilor de risc cardiovascular modificabili ar optimiza reducerea considerabilă a poverii bolilor cardiovasculare. Resursele limitate și costurile înalte ale managementului acestor afecțiuni au determinat redirectionarea studiilor științifice spre estimarea biomarkerilor cardiovasculari de risc și stratificarea acestuia în vederea inițierii măsurilor personalizate de profilaxie la etapa presimptomatică.

Deși, obezitatea și dislipidemia sunt studiate exhaustiv la anumite categorii de subiecți (copil, adolescent, adult, bătrân), profilul acestor factori de

risc la tineri este documentat insuficient. În categoria persoanelor tinere rata de adresabilitate este destul de joasă, deoarece ei sunt la etapa asimptomatică, motiv ce prezintă interes sporit pentru studierea acestor particularități în vederea optimizării stratificării riscului cardiovascular. Asume la această vârstă apar tendințele de a adopta un mod de viață nesănătos, potențând susceptibilitatea pentru obezitate și toate consecințele morbide ale acesteia.

Material și metode

Studiul a fost realizat în IMSP Clinica Universitară de Asistență Medicală Primară a USMF „Nicolae Testemițanu”, obținând aprobarea Comitetului de Etică a Cercetării al USMF „Nicolae Testemițanu” (21.02.2011) și reprezintă parte integrantă a proiectelor instituționale #11.817.09.21A, 2011-2014 „Polimorfismul molecular genetic al factorilor me-

Tabelul 1

Valorile prag pentru spectrul lipidic

Valoarea prag	TC	HDLc	nonHDLc	TG
Nivel optim	<5,0 mmol/l	≥1,0* mmol/l ≥1,2** mmol/l	<3,8 mmol/l	<1,7 mmol/l
Nivel de risc	≥5,0 mmol/l	<1,0* mmol/l <1,2** mmol/l	≥3,8 mmol/l	≥1,7 mmol/l

tabolici de risc cardiovascular la persoanele tinere” și #15.817.04.42A, 2015-2018 „Identificarea și validarea Biomarkerilor Genetici și Epigenetici în bolile cronice Non-Transmisibile cu impact major asupra sănătății publice”. Conducătorul proiectelor a fost Curocichin Ghenadie, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar. Lotul de studiu a constituit 302 de studente tinere, aparent sănătoase, înmatriculate la anul I la USMF „Nicolae Testemițanu”.

Au fost analizați următorii parametri biochimici și antropometrici: HDL colesterol (HDLc), colesterol total (CT), trigliceride (TG), non-HDL colesterol (non-HDLc), indicele masei corporale (IMC), circumferința abdominală (CA). Subiecții de sex feminin cu valorile IMC >25kg/m² au fost incluse în categoria celor supraponderale/obeze, iar tinerele femei cu valorile CA >80 cm au fost considerate cu obezitate de tip central. Modificările spectrului lipidic au fost estimate conform recomandărilor Societății Europene de Cardiologie și a Protocolului clinic național (tabelul 1). Dislipidemia a fost interpretată starea când la subiect se atestă cel puțin un parametru lipidic modificat.

Datele colectate au fost analizate prin intermediul Programului Statistica, v.6.0 (StatSoft).

Rezultate și discuții

În general, mediile indicilor de interes în lotul de studiu au fost sub valorile prag, ceea ce denotă faptul că majoritatea lotului se caracterizează prin valori în limita de referință a parametrilor studiați ceea ce nu exclude existența subiecților cu valori ale profilului lipidic modificate proaterogen. Lotul s-a caracterizat prin următoarele valori medii: CA 74,44±0,1 cm; IMC 22,42±0,12 kg/m²; HDLc 1,30±0,05 mmol/l; colesterol total 4,39±0,05 mmol/l; trigliceride 1,43±0,02 mmol/l; non-HDLc 3,23±0,02 mmol/l. Dintre toți subiecții de sex feminin studiați cu cel puțin un parametru lipidic modificat au fost 143 paciente (47,3 %), dintre ele 102 (71,3%) cu un parametru modificat, 37 paciente (25,87%) cu doi parametri modificați, 3 paciente (2%) cu 3 parametri modificați și o singură pacientă cu patru parametri proaterogen modificați (figura 1). Rezultatele studiului au demonstrat că cel mai frecvent parametru lipidic modificat documentat

a fost reducerea concentrației serice de HDL colesterol - 57%. În structura dislipidemiei urmează hipercolesterolemie cu 28,6%, hipertrigliceridemie în 23% cazuri și concentrația serică de non-HDL colesterol mărită -23%. Obezitatea de tip abdominal a fost documentată la 86 de participante de sex feminin (28,5%), iar 19,5% au fost supraponderale / obeze conform parametrului IMC (criterii OMS), dintre care 15 tinere au fost obeze, ceea ce reprezintă aproximativ 5%.

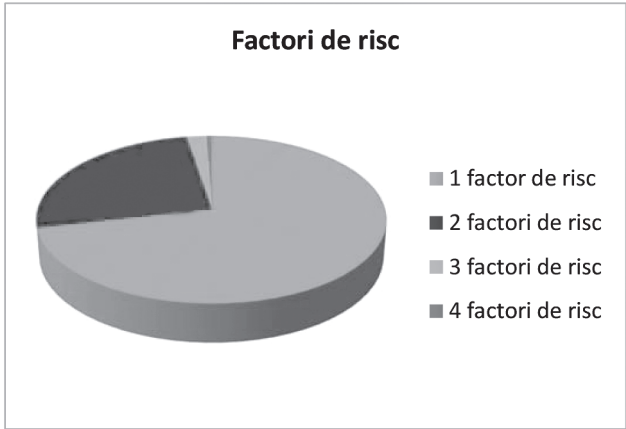

Fig. 1. Pondere parametrilor lipidici modificați

Utilizând circumferința abdominală în calitate de indicator antropometric de risc cardiovascular, au fost identificate mai multe femei obeze în comparație cu aplicarea criteriile IMC (clasificarea OMS). Prin urmare, putem presupune că obezitatea evaluată cu indicatorul CA a fost un factor predictor mai robust pentru bolile cardiovasculare. Ashwell M. și colab. au demonstrat că utilizarea IMC drept indicator unic de risc cardiovascular, poate duce la „clasificări eronate” ale persoanelor cu masa corporală în limitele de referință [2]. Pondere studenților supraponderali/ obezi, în funcție de parametrul IMC în studii similare, efectuate în Slovacia și Turcia, a variat de la 17,0% la 47,4% [3, 4] Prevalența obezității de tip central la tinerii studenți italieni a fost mai mică decât în studiul nostru, reprezentând 11% [5]. În Rusia prevalența obezității în rândul tinerilor cu vârsta medie 20,1±1,9 a fost 3,7%, iar 24,4 % dintre participanți au fost supraponderali [6]. Analizând rezultatele primului studiu național STEPS consacrat evaluării factorilor de risc pentru bolile cronice netransmisibile, putem

conchide că populația Republicii Moldova duce un mod de viață nesănătos, deoarece 56% din populație este supraponderală, 23% din subiecți fiind obezi, iar 29,4% din populație prezintă nivelul seric al colesterolului total depășind valorile de referință [7].

Concluzii

În rândul femeilor tinere din Republica Moldova s-a constatat o rată alarmantă a dislipidemie și a obezității asimptomatice. Constatările noastre susțin necesitatea aplicării precoce a unor strategii personalizate în acest grup de vârstă. Inițierea intervenției profilactice timpurii la etapa presimptomatică ar reduce considerabil povara bolilor cardiovasculare.

Bibliografie

1. Riley L., M. Cowan. *Noncommunicable diseases country profiles 2014*. Geneva: World Health Organization, 2014.
2. Ashwell M., Gibson S. *Waist-to-height ratio as an indicator of "early health risk": simpler and more predictive than using a „matrix” based on BMI and waist circumference*. BMJ. 2016, 6(3), p. 010159.
3. Hujova Z. *The prevalence of obesity and hypertension among first-year students at Trnava University in Slovakia*. International Journal of Medicine and Medical Sciences. 2013, 5(8), p. 361-367.
4. Kutlu R., Memetoglu M. *Evaluation of cardiovascular risk factors among university students in Turkey: a cross-sectional survey*. Russian Open Medical Journal. 2013, 2(3), p. 1-5.
5. Zanini G., Magro F., Okunuga B., Pasini F. et al. *Cardiovascular risk factors, diet and lifestyle among a group of italian young adults students*. Int. J. Clin. Cardiol. 2015, 2, p. 018.
6. Peltzer K. et al. *Prevalence of overweight/obesity and its associated factors among university students from 22 countries*. International journal of environmental research and public health. 2014, 11(7), p. 7425-7441.
7. Nichols M. et al. *Cardiovascular disease in Europe 2014: epidemiological update*. European heart journal. 2014, 35(42), p. 2950-2959.